

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาแนวคิดสุนทรียศาสตร์ของปราสาทหินพนมรุ้ง

ผู้วิจัย : พระครูอินทบุรพาภิรม (สมุห์ สุนทรานุรักษ์)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาปรัชญา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระยุพธนา อธิจิตโต, พธ.บ.,MA., Ph.D. (Philosophy)

: ดร.เสรี ศรีงาม Ph.D. (Pali and Buddhism)

วันสำเร็จการศึกษา :

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการวิจัยเอกสารซึ่งมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ เพื่อศึกษาประติมากรรมปราสาทหินพนมรุ้ง เพื่อวิเคราะห์แนวคิดสุนทรียศาสตร์ในประติมากรรมปราสาทหินพนมรุ้ง ผลการวิจัยพบว่า

สุนทรียศาสตร์ เป็นปรัชญาส่วนหนึ่งในปรัชญาสาขาคุณวิทยา (Axiology) ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความสวย ความงาม ความไพเราะโดยเฉพาะอย่างยิ่งความงามด้านศิลปะเพื่อหามาตรการสำหรับตัดสินความงาม สำหรับทฤษฎีที่เป็นเกณฑ์ตัดสินความงามมี ๓ ทฤษฎีคือ ทฤษฎีวัตถุวิสัย ทฤษฎีทฤษฎีอัตนัยนิยม ทฤษฎีสัมพัทธวิสัย

ประติมากรรมของปราสาทหินพนมรุ้ง มีลักษณะความงามที่เป็นเอกลักษณ์ บ่งบอกถึงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ความเชื่อความศรัทธา ความดีของบุคคลในสมัยนั้น ประติมากรรมของปราสาทหินพนมรุ้ง ที่ปรากฏ มีทั้งประติมากรรมที่สร้างขึ้นในคติความเชื่อศาสนาฮินดูและในคติความเชื่อพระพุทธศาสนาลัทธิมหายาน ประติมากรรมของปราสาทหินพนมรุ้ง มี ๓ ลักษณะคือ ๑. ประติมากรรมลอยตัว ๒.ประติมากรรมนูนสูง ๓.ประติมากรรมนูนต่ำ

สำหรับประเด็นเรื่องปัญหาความมีอยู่ของความงามในประติมากรรมของปราสาทหินพนมรุ้ง ทฤษฎีทฤษฎีอัตนัยนิยม (Subjective Theory) เห็นว่าทางสุนทรียะ คือคุณสมบัติของจิตหรือความรู้สึกตอบสนองทางด้านสุนทรียของผู้รับรู้ ที่มีต่อวัตถุทางสุนทรียะเพียงอย่างเดียว โดยไม่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติใดๆ ของวัตถุทางสุนทรียะ ความรู้สึกตอบสนองในเชิงสุนทรียะนี้ เช่น ความชอบ ความเพลิดเพลิน หรือความพึงพอใจ

ทฤษฎีวัตถุนิยมเห็นว่า คุณค่าทางสุนทรียะ คือคุณสมบัติของวัตถุทางสุนทรียะ คุณสมบัติทางสุนทรียะนี้ เป็นคุณสมบัติดั้งเดิมที่ติดตัววัตถุทางสุนทรียะมาตั้งแต่แรกเริ่ม และมันมีความเกี่ยวข้องกับตัววัตถุทางสุนทรียะเพียงอย่างเดียว เมื่อคุณค่าทางสุนทรียะเป็นคุณสมบัติของวัตถุ คุณค่าทางสุนทรียะจึงมีลักษณะเป็นสัมบูรณ์ (Absolute) สิ่งที่เป็นสัมบูรณ์ค่าของมันย่อมคงที่และแน่นอนตายตัว ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามความรู้สึก หรือความพึงพอใจของใครหรือสิ่งอื่นใด

ทฤษฎีสัมพัทธนิยมเห็นว่า หลักเกณฑ์การตัดสินของความงามนั้นไม่ใช่กฎที่สมบูรณ์ตายตัว เพราะจักเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะแวดล้อม เป็นกลุ่มที่มีแนวคิดคล้าย ๆ กับกลุ่มอัตนัยนิยม แต่ต่างกันตรงที่กลุ่มสัมพัทธวิสัยนั้นมีความเชื่อว่า กฎเกณฑ์การตัดสินทางความงามนั้นขึ้นอยู่กับสภาวะแวดล้อม วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นหรือขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ ตลอดจน ดิน ฟ้า อากาศของแต่ละพื้นที่ โดยไม่ขึ้นอยู่กับตัวผู้วิจารณ์

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความมีอยู่ของความงามแล้ว ความงามในประติมากรรมปราสาทหินพนมรุ้ง มีลักษณะที่สอดคล้องและมีความสัมพันธ์กับความเชื่อศาสนา อาจกล่าวได้ว่าความมีอยู่ของความงามในประติมากรรมปราสาทหินพนมรุ้ง ก็คือความดี การที่จะตัดสินว่าความงามนั้นมีอยู่หรือไม่ต้องพิจารณาถึงคุณค่าแห่งความดีไปด้วย เพราะฉะนั้นความงามในประติมากรรมปราสาทหินพนมรุ้ง จึงมีลักษณะที่ไม่เหมือนแนวคิดตะวันตก หากนำแนวคิดทั้ง ๓ ทฤษฎีดังกล่าวมาตัดสินอาจทำให้ไม่เข้าถึงความมีอยู่ของความงามได้ ความงามในประติมากรรมปราสาทหินพนมรุ้ง นอกจากจะมีคุณค่าทางสุนทรียภาพแล้ว แต่ก็ยังมีประติมากรรมที่ให้ความจริงทางอภิปรัชญา ความดีทางจริยศาสตร์อีกด้วย

Thesis title : AN ANALYTICAL STUDY OF AESTHETICAL CONCEPT IN OF THE PRASATHIN KHAOPHANOMRUNG

Researcher : Phrakru inthaburapapirom (Sulinthabun)

Degree : Master of Arts (Philosophy)

Thesis Supervisory Committee

: Phra Yutthana Adhicitto, BA,M.A.,Ph.D. (Philosophy)

: Dr. Seree sringam Ph.D. (Pali and Buddhism)

Date of Graduation :

Abstract

This thesis had three aims. They were to (1) study concepts of aesthetics, (2) study sculpture in Prasat Hin Phimai (Phimai rock castle), and (3) and analyze the concepts of aesthetics sculpture in Prasat HinPranomrung. The results were as follows:

The aesthetics was a philosophy from axiology philosophy which focused on the beauty and melody, especially the beauty of art for finding the criteria of beauty decision. There were three theories of beauty decision: objectivism, subjectivism, and relativism.

The sculpture of Phimai rock castle had the identity of beauty telling historical stories, beliefs, faith, and goodness of people in the historical age. The sculpture of Prasat HinPranomrung rock castle consisted of the beliefs both from Hindu and Mahayana Buddhism religion. There were three types of Phimai rock castle: round - relief, high relief, and bas relief.

According to the beauty existence of Prasat HinPranomrung castle from subjectivism theory, the aesthetics was considered as the quality of mind or the aesthetic response or receptor on only aesthetic material regardless of aesthetic quality. The aesthetic response was considered as the word “like, pleasure, and satisfaction”.

The objectivism considered that aesthetic value was aesthetic quality which originally came from the aesthetic material. Thus, the aesthetic quality was absolute, permanent, and consistent to the feeling or satisfaction of whom or other things.

The relativism considered that the criteria of beauty decision was not absolute, but it could change according the environment. This group had a similar idea as subjectivism. However, there was a difference because the relativism believed that the criterion of beauty decision was related to environment and local culture or topography, including weather of each area regardless of critic.

However, the sculpture beauty from Phimai rock castle was related to the religion belief. It could say that the existence of sculpture beauty from Phimai rock castle was goodness. The decision of existence or non-existence of beauty should consider the value of goodness. Thus, the sculpture beauty of Prasat HinPranomrung castle differed from western concepts. Moreover, the decision of beauty from these three theories might not be able to achieve the existence of beauty. The beauty of Prasat HinPranomrung castle did not have only aesthetic value, but also have metaphysics truth, and ethics goodness.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาโดยศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดสุนทรียศาสตร์ ประติมากรรมในปราสาทหินพนมรุ้งและสำเร็จไปด้วยความเรียบร้อย ด้วยความเมตตา อนุเคราะห์ช่วยเหลือสนับสนุนจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายที่ให้คำแนะนำ แสดงความคิดเห็น ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงด้วยดีตลอดมา เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้มีพระคุณทั้งหลายจึงได้จารึกชื่อไว้ดังนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระยุพธนา อธิจิตโต, ดร. ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.เสรี ศรีงาม กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ บุคคลทั้งสองท่านถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณอุปัชฌาย์ อาจารย์ที่ทำการอุปสมบทให้แก่ข้าพเจ้า ตลอดจนเพื่อนนิสิต สหธรรมิกทุกท่าน โดยเฉพาะพระมหาเกรียงไกร กิตติเมธี ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำและเป็นที่กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ขออนุโมทนาขอบคุณ พระอาจารย์ทั้งสองท่านที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริม คอยให้กำลังใจ อย่างเต็มเปี่ยม และขอบคุณพระมหาเกรียงไกร กิตติเมธี ที่ได้ให้คำปรึกษาด้วยดีตลอดมา ตลอดจน คุณโยมและบุตรที่มีจิตศรัทธาซื้อหนังสือปราสาทหินพนมรุ้ง ตลอดจนเพื่อนญาติพี่น้องทุกท่าน

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ คงไม่มีโอกาสที่จะสำเร็จลงได้อย่างแน่นอนหากไม่มีคณาจารย์ เพื่อน นิสิต สหธรรมิกทุกท่าน และห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณและอนุโมทนาบุญไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย คุณความดีที่เกิดขึ้นจากการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอน้อมบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย คุณบิดา มารดาในฐานะเป็นผู้ให้กำเนิด คุณครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ที่คอยอบรมสั่งสอน และผู้สนับสนุนทุนการศึกษา ด้วยคุณความดีที่เป็นกุศลเจตนา ที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอกุศลผลบุญนี้จึงมีส่วนเป็นพลังส่งเสริมเพิ่มพูนบุญบารมีให้ บิดา มารดา ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ และญาติสนิทมิตรสหาย ตลอดจนผู้มีอุปการคุณที่ได้ช่วยเหลือ อุปถัมภ์ทุกท่าน จงมีแต่ความสุข ความเจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ธรรมสารสมบัติ พิพัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผลด้วยลาภ ยศ สุข สรรเสริญทุกท่านเทอญ

พระครูอินทบุรพาภิรม (สมุห์ สุนันทาบุรณ์)

วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗